

ЗАКОН

О ИЗВРШЕЊУ КАЗНЕ ЗАТВОРА ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА

I. ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим законом уређује се поступак извршења казне затвора за кривична дела која се, у смислу Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, сматрају кривичним делима организованог криминала, организација и надлежност државних органа у поступку извршења казне, положај осуђених и надзор над извршењем казне затвора.

Под условима предвиђеним овим законом, одредбе овог закона се примењују и на извршење казне затвора за:

- 1) кривично дело тероризма из члана 312. Кривичног законика и кривично дело међународног тероризма из члана 391. Кривичног законика;
- 2) кривична дела из чл. 370. до 384. и чл. 385. и 386. Кривичног законика;
- 3) тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 1. јануара 1991. године која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију;
- 4) кривично дело помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. Кривичног законика, ако је извршено у вези са кривичним делима из тач. 2) и 3) овог става.

Ако одредбама овог закона није друкчије прописано, на издржавање казне затвора лица из ст. 1. и 2. овог члана сходно се примењују одредбе Закона о извршењу кривичних санкција.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТ ДРЖАВНИХ ОРГАНА У ПОСТУПКУ ИЗВРШЕЊА КАЗНЕ ЗА ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

1. Посебно одељење за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала

Члан 2.

За извршење изречене казне затвора за кривична дела из члана 1. ст. 1. и 2. овог закона образује се Посебно одељење за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала у казнено-поправном заводу затвореног типа са посебним обезбеђењем (у даљем тексту: Посебно одељење).

За пунолетна лица, којима је уз казну затвора за кривична дела из члана 1. ст. 1. и 2. овог закона изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, обавезног лечења алкохоличара и обавезног лечења наркомана, као и лечења у току извршења казне затвора, у Специјалној затворској болници обезбеђују се посебне просторије под надзором.

Обављање послова одржавања реда и безбедности у Посебном одељењу

Члан 3.

Послове одржавања реда и безбедности у Посебном одељењу обављају запослени у заводима из служби за обезбеђење, који су посебно обучени и упућени на рад у Посебно одељење.

Обављање осталих послова у Посебном одељењу

Члан 4.

Послове здравствене заштите, третмана, обуке и упошљавања и опште послове у Посебном одељењу, обављају запослени у седишту Управе за извршење заводских санкција (у даљем тексту: Управа) и заводима који су упућени на рад у Посебно одељење.

Изузетно од става 1. овог члана, у случају недостатка запослених на пословима здравствене заштите у заводима, ради остваривања здравствене заштите осуђених, послове здравствене заштите могу да обављају здравствени радници који нису запослени у заводима.

Прописи о организацији и раду Посебног одељења

Члан 5.

Ближе прописе о организацији и раду Посебног одељења, посебним условима које треба да испуњавају запослени из члана 3. овог закона и начину њиховог избора пре упућивања на рад у Посебно одељење доноси министар надлежан за правосуђе.

Упућивање на рад у Посебно одељење

Члан 6.

Запослене из чл. 3. и 4. овог закона на рад у Посебно одељење упућује директор Управе за извршење заводских санкција (у даљем тексту: директор Управе), на предлог управника завода у коме се налази Посебно одељење (у даљем тексту: управник завода), уз сагласност лица које се упућује, на време до шест месеци.

Престанак рада лица упућеног у Посебно одељење

Члан 7.

На образложен предлог управника завода или на молбу лица упућеног на рад у Посебно одељење, решењем директора Управе, рад у Посебном одељењу може престати и пре истека рока од шест месеци.

Решење из става 1. овог члана директор Управе доноси у року од три дана од дана пријема предлога, односно молбе.

Против решења директора Управе дозвољена је жалба министру надлежном за правосуђе у року од три дана од дана пријема одлуке.

Жалба не одлаже извршење решења.

Руковођење Посебним одељењем

Члан 8.

Посебним одељењем руководи начелник Посебног одељења, који за свој рад и рад Посебног одељења одговара управнику завода.

Начелника из става 1. овог члана распоређује директор Управе, на образложени предлог управника завода.

За начелника из става 1. овог члана може бити распоређено лице које је стекло високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије – master, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од четири године и најмање пет година радног искуства на истим или одговарајућим пословима.

2. Надлежни суд и јавни тужилац

Члан 9.

У поступку извршења казне затвора за кривична дела из члана 1. ст. 1. и 2. овог закона надлежан је председник Вишег суда у Београду (у даљем тексту: председник суда).

У поступку из става 1. овог члана, председник суда може овластити судију Вишег суда у Београду или судију Посебног одељења за поступање у предметима кривичних дела организованог криминала, односно судију Већа за ратне злочине упућеног на рад у Виши суд у Београду (у даљем тексту: овлашћени судија).

У поступку из става 1. овог члана, приликом одлучивања о жалби, надлежан је председник Апелационог суда у Београду (у даљем тексту: председник Апелационог суда).

За одлучивање из става 3. овог члана, председник Апелационог суда може овластити судију тог суда или судију Посебног одељења за поступање у предметима кривичних дела организованог криминала или судију Већа за ратне злочине, упућеног на рад у Апелациони суд у Београду (у даљем тексту: овлашћени апелациони судија).

У поступку из става 1. овог члана поступа Тужилац за организовани криминал, односно Тужилац за ратне злочине (у даљем тексту: јавни тужилац).

Плате и друга права по основу рада

Члан 10.

Управник завода, начелник Посебног одељења и запослени који су упућени на рад у Посебно одељење, имају плату која не може бити већа од двоструког износа плате коју би остварили на пословима са којих су ступили на рад у Посебно одељење.

Лицима из става 1. овог члана не припадају други додаци на плату, осим додатка за време проведено у радном односу и додатка за приправност.

Плате лица из става 1. овог члана уређује Влада.

Лица из става 1. овог члана имају право на стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, тако што се 12 месеци проведених на раду у Посебном одељењу рачуна као 16 месеци стажа осигурања.

Председник суда, овлашћени судија, председник Апелационог суда и овлашћени апелациони судија, имају права из ст. 1. и 4. овог члана, под условом да не остварују увећање основне плате по основу поступања у предметима организованог криминала, које је прописано Законом о судијама, односно право на стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, које је прописано Законом о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, односно Законом о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине.

Посебне обавезе

Члан 11.

Лица из члана 10. ст. 1. и 5. овог закона, као и јавни тужилац, дужни су да поштују правила о безбедности и приправности и да податке и сазнања до којих дођу у вези са обављањем послова и задатака прописаних овим законом чувају као службену тајну.

Подаци о имовном стању и безбедносној провери

Члан 12.

Лица из члана 10. став 1. овог закона дужна су да пре ступања на рад, у писаној форми доставе потпуне и тачне податке о свом имовном стању и о имовном стању свог брачног друга, крвних сродника у правој линији, а у побочној линији до трећег степена крвног сродства и тазбинског сродства до другог степена, у складу са актом Владе.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на лица из члана 10. став 5. овог закона, као и на јавног тужиоца.

Подаци из става 1. овог члана јесу службена тајна.

Безбедносне провере и провере имовног стања лица из ст. 1. и 2. овог члана могу се обавити без знања тих лица пре ступања на рад, односно пре почетка вршења функције, током рада, односно за време вршења функције и годину дана по престанку рада, односно престанка вршења функције, у складу са актом Владе из става 1. овог члана.

Средства за рад

Члан 13.

Министарство надлежно за правосуђе обезбеђује просторије, опрему, оружје и све друге техничке услове потребне за ефикасан и безбедан рад Посебног одељења.

Средства за рад Посебног одељења обезбеђују се у буџету Републике Србије.

III. ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА

Упућивање на извршење казне

Члан 14.

На издржавање казне затвора у Посебно одељење упућује се пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности те пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за

кривична дела из члана 1. став 1. овог закона, уколико се утврди да постоје околности које указују на опасност да ће осуђени:

- 1) преко осуђеног или другог лица наставити да усмерава криминалну делатност организоване криминалне групе;
- 2) преко осуђеног или другог лица успоставити сарадњу са другом организованом криминалном групом ради наставка криминалне делатности;
- 3) преко осуђеног или другог лица организовати сукобе са другом организованом криминалном групом;
- 4) преко другог лица угрозити сигурност судије, јавног тужиоца, или другог учесника у кривичном поступку који је у току или је правноснажно окончан, или другог службеног лица које је поступало у преткривичном поступку или у поступку извршења казне;
- 5) наводити друго лице на извршење кривичних дела.

На издржавање казне затвора у Посебно одељење може се упутити и пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности те пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за кривична дела из члана 1. став 2. тачка 1) овог закона, за која постоје околности из става 1. тач. 4) и 5) овог члана.

На издржавање казне затвора у Посебно одељење може се упутити и пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за кривична дела из члана 1. став 2. тач. 2) до 4) овог закона, на казну затвора од најмање десет година, за која постоје околности из става 1. тач. 4) и 5) овог члана.

Решење којим се осуђени упућује на издржавање казне затвора у Посебно одељење

Члан 15.

Решење којим се осуђени упућује на издржавање казне затвора у Посебно одељење доноси председник суда, односно овлашћени судија ако утврди да постоји најмање једна од околности из члана 14. овог закона.

Постојање околности наведених у члану 14. овог закона утврђује се на основу чињеница и доказа прикупљених у току кривичног поступка, из извештаја полиције и служби безбедности, као и мишљења јавног тужиоца.

Полиција, службе безбедности и јавни тужилац дужни су да на захтев суда доставе одговарајућу документацију, извештаје и мишљење на основу којих се може утврдити постојање разлога да се осуђени упути на издржавање казне затвора у Посебно одељење.

Решење из става 1. овог члана доноси се у року од три дана од дана када је пресуда којом је осуђеном изречена казна затвора постала извршна.

Против решења из става 1. овог члана осуђени може изјавити жалбу у року од три дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења.

Жалба се подноси председнику Апелационог суда, преко првостепеног суда.

Поступање и одлучивање по жалби

Члан 16.

Жалба са решењем и осталим списима предмета доставља се председнику Апелационог суда у року од три дана од дана достављања жалбе.

Ради одлучивања о жалби, председник Апелационог суда може тражити допунска објашњења од председника суда, полиције, служби безбедности и јавног тужиоца.

Одлучујући по жалби, председник Апелационог суда може решењем одбацити жалбу као неблаговремену или недозвољену, одбити жалбу као неосновану, или уважити жалбу и укинути првостепено решење. Одлука се доноси у року од 15 дана од дана достављања жалбе.

Председник Апелационог суда ће решењем уважити жалбу и укинути одлуку о упућивању осуђеног на издржавање казне затвора у Посебно одељење, уколико утврди да не постоје околности из члана 14. овог закона.

Достављање документације и спровођење осуђеног на издржавање казне

Члан 17.

По доношењу коначне одлуке о упућивању осуђеног на издржавање казне затвора, Посебном одељењу се доставља налог за пријем, извршна пресуда, коначна одлука и друга документација прикупљена током кривичног поступка и поступка упућивања на издржавање казне.

Налог за спровођење осуђеног на издржавање казне затвора у Посебно одељење доставља се заводу у коме се осуђени налази.

Почетак извршења казне и обавештавање суда

Члан 18.

Посебно одељење обавештава председника суда, односно овлашћеног судију, јавног тужиоца и полицију о дану и часу када је осуђени ступио на издржавање казне.

Почетак издржавања казне рачуна се од дана када је осуђени ступио на издржавање казне у Посебно одељење.

IV. ПРОДУЖЕЊЕ И ПРЕСТАНАК ИЗВРШЕЊА КАЗНЕ У ПОСЕБНОМ ОДЕЉЕЊУ

Преиспитивање разлога за извршење казне у Посебном одељењу

Члан 19.

Председник суда, односно овлашћени судија испитује по службеној дужности да ли и даље постоје разлози за издржавање казне затвора у Посебном одељењу на сваке две године од почетка издржавања казне, односно од последњег решења којим се продужава издржавање казне у Посебном одељењу.

Председник суда, односно овлашћени судија донеће решење да се осуђеном продужава издржавање казне у Посебном одељењу, уколико утврди да и даље постоје околности из члана 14. овог закона.

Утврђивање разлога за преиспитивање одлуке

Члан 20.

Постојање околности из члана 14. овог закона председник суда, односно овлашћени судија, утврђује на основу чињеница и доказа из извештаја Посебног одељења, полиције и служби безбедности, као и мишљења јавног тужиоца.

Извештај о понашању осуђеног за време издржавања казне затвора Посебно одељење доставља најкасније 30 дана пре истека рока на који је осуђени упућен у Посебно одељење, односно истека рока за који му је продужено издржавање казне у Посебном одељењу.

Полиција, службе безбедности и јавни тужилац дужни су да, на захтев председника суда, односно овлашћеног судије, доставе одговарајућу документацију, извештаје и мишљење на основу којих се може утврдити постојање разлога да се осуђеном продужи издржавање казне затвора у Посебном одељењу.

Решење којим се осуђеном обуставља издржавање казне затвора у Посебном одељењу

Члан 21.

Ако утврди да више не постоје околности из члана 14. овог закона председник суда, односно овлашћени судија доноси решење којим се осуђеном обуставља издржавање казне у Посебном одељењу.

Решење из става 1. овог члана је коначно.

Право на жалбу

Члан 22.

Против решења председника суда, односно овлашћеног судије којим се осуђеном продужава издржавање казне у Посебном одељењу осуђени може изјавити жалбу у року од три дана од дана достављања решења.

Жалба се подноси председнику Апелационог суда, преко председника суда.

Жалба не одлаже извршење решења.

Поступање и одлучивање по жалби

Члан 23.

Председник суда, односно овлашћени судија је дужан да жалбу, заједно са решењем и осталим списима предмета достави председнику Апелационог суда у року од три дана од дана достављања жалбе.

О изјављеној жалби одлучује председник Апелационог суда, односно овлашћени апелациони судија.

У поступку одлучивања по жалби, председник Апелационог суда, односно овлашћени апелациони судија може тражити допунске податке од

председника суда, односно овлашћеног судије, Посебног одељења, полиције, служби безбедности и јавног тужиоца.

Председник Апелационог суда, односно овлашћени апелациони судија може одбацити жалбу као неблаговремену или недозвољену, одбити жалбу као неосновану, или уважити жалбу и укинати решење.

Председник Апелационог суда, односно овлашћени апелациони судија ће уважавајући жалбу решењем укинати решење о продужењу издржавања казне и обуставити издржавање казне затвора у Посебном одељењу, уколико утврди да више не постоје околности из члана 14. овог закона.

Одлуку по жалби председник Апелационог суда, односно овлашћени апелациони судија доноси у року од 15 од дана достављања жалбе.

Престанак издржавања казне у Посебном одељењу и упућивање на даље издржавање казне

Члан 24.

Када решење којим се обуставља издржавање казне затвора у Посебном одељењу постане коначно, председник суда, односно овлашћени судија доставља решење осуђеном, суду који је надлежан за извршење казне затвора по одредбама Закона о извршењу кривичних санкција и заводу.

Управник завода распоређује осуђеног коме је обустављено издржавање казне затвора у Посебном одељењу на даље издржавање казне у том заводу.

Накнадно распоређивање осуђеног у Посебно одељење

Члан 25.

Осуђени из члана 24. став 2. овог закона, накнадно се распоређује у Посебно одељење, уколико се утврди да поново постоји најмање једна од околности из члана 14. овог закона.

Решење о накнадном распоређивању у Посебно одељење доноси председник суда, односно овлашћени судија, на предлог управника завода.

Осуђени за кривична дела из члана 1. ст. 1. и 2. овог закона који није био упућен на издржавање казне у Посебно одељење, може се накнадно распоредити у Посебно одељење, уколико се утврди да постоји најмање једна од околности из члана 14. овог закона.

Решење о накнадном распоређивању осуђеног из става 3. овог члана у Посебно одељење доноси председник суда, односно овлашћени судија, на предлог управника завода у коме се осуђени налази на издржавању казне. Предлог се доставља председнику суда, односно овлашћеном судији преко директора Управе.

На накнадно распоређивање осуђеног, сходно се примењују одредбе овог закона о упућивању и продужењу издржавања казне у Посебном одељењу.

V. РАЗВРСТАВАЊЕ ОСУЂЕНОГ У ПОСЕБНОМ ОДЕЉЕЊУ

Разврставање осуђеног

Члан 26.

После ступања у Посебно одељење осуђени се упућује у пријемно одељење. У пријемном одељењу осуђени се може задржати најдуже седам дана.

У пријемном одељењу упознаје се личност осуђеног са психолошког, криминолошког и безбедносног становишта.

Управник завода доноси програм поступања према осуђеном, на основу података прикупљених током боравка у пријемном одељењу и података прикупљених током кривичног поступка и поступка упућивања на издржавање казне.

На основу програма поступања осуђени се смешта у одређене просторије и групе у оквиру Посебног одељења.

Акт о кућном реду Посебног одељења

Члан 27.

Акт о кућном реду Посебног одељења доноси министар надлежан за правосуђе.

VI. ПОЛОЖАЈ ОСУЂЕНОГ

Права осуђеног

Члан 28.

Осуђени који је распоређен у Посебно одељење остварује следећа права:

- 1) право на смештај;
- 2) право на исхрану;
- 3) право на одећу, рубље и обућу;
- 4) право на лечење и здравствену заштиту;
- 5) право на рад;
- 6) право на слободно време;
- 7) право на обавештавање и дописивање;
- 8) право на остваривање верских права;
- 9) право на телефонски разговор;
- 10) право на посете блиских сродника и других лица;
- 11) право на пријем пакета и новчаних пошиљки;
- 12) право на правну помоћ;
- 13) право на притужбу и жалбу и судску заштиту.

Право на смештај

Члан 29.

Осуђени се, по правилу, смешта одвојено од других осуђених.

Осуђени се смешта у просторију од најмање четири квадратна метра, која је загрејана, довољно осветљена природним и вештачким светлом, које омогућава читање и рад без сметњи за вид.

Просторија из става 2. овог члана мора да располаже санитарним уређајима и другим средствима за одржавање личне хигијене.

Право на лечење и здравствену заштиту

Члан 30.

Осуђени има право на здравствену заштиту према општим прописима о здравственој заштити и одредбама овог закона.

Специјалистички лекарски преглед може обављати лекар кога осуђени изабере са листе коју утврђује директор Управе.

Специјалистички лекарски преглед који је одобрен искључиво на захтев осуђеног, обавља се на његов трошак.

Осуђеног коме се у Посебном одељењу не може пружити одговарајућа здравствена заштита, управник завода, на предлог лекара, упућује у Специјалну затворску болницу, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије.

О спровођењу осуђеног из става 4. овог члана управник завода одмах обавештава директора Управе, а по потреби и друге државне органе.

Уколико се ни у Специјалној затворској болници осуђеном не може пружити одговарајућа здравствена заштита, осуђени се упућује на лечење у другу одговарајућу здравствену установу, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије.

Право на рад

Члан 31.

Рад осуђених је добровољан и саставни је део програма поступања.

Осуђени ради у просторијама Посебног одељења, са средствима и предметима који нису подобни за наношење повреда, нарушавање здравља или припремање бекства.

Право на слободно време

Члан 32.

Осуђеном се обезбеђује боравак на свежем ваздуху у трајању од најмање два часа дневно.

Боравак на свежем ваздуху осуђених организује се у групама од највише пет осуђених.

Физичка активност осуђених организује се у одговарајућем простору Посебног одељења.

Право на обавештавање

Члан 33.

Осуђени има право да из заводске библиотеке или о свом трошку набавља књиге и новине.

Осуђени може пратити телевизијски и радио програм, у условима одвојеног смештаја.

Одлуком управника завода, из разлога одржавања реда, сигурности и безбедности, спречавања извршења кривичних дела или заштите оштећених, права из ст. 1. и 2. овог члана, могу се ограничити или ускратити.

Против одлуке управника завода из става 3. овог члана, осуђени има право жалбе директору Управе у року од три дана од дана достављања одлуке. Жалба не одлаже извршење одлуке.

Право на дописивање

Члан 34.

Осуђени има неограничено право на дописивање са брачним другом, децом, родитељима, усвојеником, усвојитељем, братом и сестром (у даљем тексту: блиски сродници).

Осуђени се може дописивати и са другим лицима, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије.

На предлог управника завода или директора Управе, ако то налажу разлози одржавања реда, сигурности и безбедности, спречавања извршења кривичних дела или заштите оштећених, председник суда, односно овлашћени судија, може донети одлуку да се право на дописивање ограничи или ускрати на одређено време.

Против одлуке председника суда, односно овлашћеног судије из става 3. овог члана, осуђени има право жалбе председнику Апелационог суда у року од три дана од дана достављања одлуке. Жалба не одлаже извршење одлуке.

Ограничење права на дописивање

Члан 35.

Садржај писама се надзире.

Изузетно од става 1. овог члана, садржај писама се не надзире у случајевима дописивања са браниоцем, надлежним судом, министарством надлежним за правосуђе, међународним организацијама које се баве заштитом људских права и Заштитником грађана.

О свим отпремљеним или примљеним писмима води се посебна евиденција.

Право на телефонски разговор

Члан 36.

Осуђени има право на телефонски разговор са блиским сродницима, највише два пута месечно.

Изузетно, управник завода, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије, може одобрити телефонски разговор и са другим лицима.

На предлог управника завода или директора Управе, ако то налажу разлози одржавања реда, сигурности и безбедности, спречавања извршења кривичних дела или заштите оштећених, председник суда, односно овлашћени судија право на телефонски разговор може ограничити или ускратити на одређено време.

Против одлуке из става 3. овог члана, осуђени има право жалбе председнику Апелационог суда у року од три дана од дана достављања одлуке. Жалба не одлаже извршење одлуке.

Телефонски разговор, изузев разговора са браниоцем, се надзире и снима, о чему се води посебна евиденција.

Право на посете блиских сродника и других лица

Члан 37.

Осуђени има право на посете блиских сродника једном месечно.

Изузетно, управник завода, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије, може одобрити појединачну посету других лица.

Директор Управе, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије, може одобрити појединачну посету дипломатско-конзуларном представнику државе чији је осуђени држављанин или представнику међународних организација које се баве заштитом људских права.

Ток посете се аудио-визуелно надзире и снима, осим у случају посете браниоца, Заштитника грађана и представника међународних организација које се баве заштитом људских права, у складу са међународним уговором.

О посетама се води посебна евиденција.

Право на пријем пакета и новчаних пошиљки

Члан 38.

Осуђени може од блиских сродника примити један пакет месечно и месечну новчану пошиљку до висине просечне зараде у Републици Србији за претходни месец.

Право на правну помоћ

Члан 39.

Осуђени има право на правну помоћ у вези са издржавањем казне затвора.

Посебно одељење упућује осуђеног на начин остваривања права у вези са издржавањем казне, као и других облика правне помоћи.

Право на притужбу и жалбу

Члан 40.

Осуђени се може, ради остваривања својих права, поднеском обратити начелнику Посебног одељења или другом овлашћеном лицу упућеном на рад у Посебно одељење.

Лице из става 1. овог члана дужно је да у року од пет дана од дана предаје поднеска, писмено и образложено одговори на поднесак осуђеног.

Осуђени има право притужбе управнику завода због повреде права или других неправилности које су у Посебном одељењу учињене према њему.

Управник завода дужан је да испита притужбу осуђеног и да у року од 15 дана донесе решење.

Осуђени који не добије одговор на притужбу или није задовољан донетим решењем има право да у року од осам дана од дана пријема решења, поднесе жалбу директору Управе.

Директор Управе дужан је да о жалби одлучи у року од 30 дана од дана достављања жалбе.

Право на непосредну притужбу директору Управе

Члан 41.

Ако осуђени сматра да је његово право повређено поступањем управника завода, може поднети притужбу директору Управе.

Ако директор Управе или лице које он овласти утврди да притужба није поднета из разлога наведеног у ставу 1. овог члана, притужбу ће доставити надлежном органу и о томе ће обавестити осуђеног.

Директор Управе или лице које он овласти може да испита основаност притужбе и непосредним увидом у сву релевантну документацију завода и Посебног одељења, разговором са управником завода, начелником Посебног одељења и запосленима који су упућени на рад у Посебно одељење, разговором са осуђеним који је поднео притужбу и другим осуђенима који су упућени на издржавање казне у Посебно одељење, без присуства запослених у Посебном одељењу.

Ако се утврди да је притужба основана, директор Управе ће наложити да се отклони повреда права осуђеног.

Ако сматра да је до повреде права осуђеног дошло услед поступања запосленог који је упућен на рад у Посебно одељење, директор Управе обавестиће писмено управника завода и лице овлашћено за вршење надзора, а ако сматра да је до повреде права осуђеног дошло услед поступања управника завода обавестиће лице овлашћено за вршење надзора.

Осуђени има право да се без присуства запослених лица која су упућена на рад у Посебно одељење притужи овлашћеном лицу које надзире рад завода.

Садржина притужбе представља службену тајну.

Посебна права осуђеног

Члан 42.

Осуђеном који се посебно добро влада, управник завода, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије, може одобрити:

- 1) проширено право на број телефонских разговора из члана 36. став 1. овог закона;
- 2) проширено право на број посета из члана 37. став 1. овог закона;
- 3) пријем новчане пошिल्ке у двострукој вредности од вредности из члана 38. овог закона.

Спровођење осуђеног

Члан 43.

Осуђени се може привремено спроводити изван завода у коме се налази Посебно одељење само уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије.

Премештај осуђеног

Члан 44.

Директор Управе може из разлога безбедности преместити осуђеног у Посебно одељење другог завода, уз претходну сагласност председника суда, односно овлашћеног судије.

Против одлуке директора Управе није дозвољена жалба.

VII. МЕРЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ РЕДА И БЕЗБЕДНОСТИ

1. Мере принуде

Услови за примену мера принуде

Члан 45.

Мере принуде према осуђеном се могу применити само када је неопходно да се спречи:

- 1) бекство осуђеног;
- 2) физички напад, односно наношење повреда другом лицу;
- 3) самоповређивање или самоубиство осуђеног;
- 4) проузроковање материјалне штете;
- 5) активан и пасиван отпор осуђеног.

Под активним отпором, подразумева се свако супротстављање осуђеног законитим службеним мерама, радњама и налозима службеног лица које се врши заклањањем или држањем за друго лице или предмет, отимањем, стављањем у изглед да ће се друго лице напасти или предузимањем сличне радње.

Под пасивним отпором, подразумева се свако супротстављање осуђеног законитим службеним мерама, радњама и налозима службеног лица које се врши оглушивањем о наредбу и налог службеног лица или заузимањем клечећег, седећег, лежећег или сличног положаја.

Врсте мера принуде

Члан 46.

Мере принуде су:

- 1) употреба физичке снаге;
- 2) везивање;
- 3) издвајање;
- 4) употреба гумене палице;

- 5) употреба шмркова са водом;
- 6) употреба хемијских средстава;
- 7) употреба електромагнетних (електроничних) несмртоносних средстава;
- 8) употреба акустичко-оптичких несмртоносних средстава;
- 9) употреба кинетичких несмртоносних средстава;
- 10) употреба ватреног оружја.

Приликом примене мера принуде користи се она мера која најмање угрожава живот и здравље лица према коме се примењује, којом се успешно савлађује отпор, а сразмерна је опасности која прети.

Примена мере принуде

Члан 47.

О намери примене мере принуде усмено и јасно се упозорава лице према којем ће се мера применити, осим ако се ради о истовременом или непосредно предстојећем противправном нападу.

Употребу шмркова са водом, хемијских средстава, електромагнетних (електроничних) несмртоносних средстава, акустичко-оптичких несмртоносних средстава и кинетичких несмртоносних средстава, може наредити само управник завода.

Мере принуде из става 2. овог члана могу се употребити само у случају тежег нарушавања реда и безбедности у Посебном одељењу од стране више осуђених истовремено и на истом месту, као и под условима под којима се може употребити ватрено оружје.

Лекарски преглед и извештавање после примене мере принуде

Члан 48.

Непосредно после примене мере принуде, изузев мере везивања, обавезан је лекарски преглед осуђеног према коме је мера примењена, а који се понавља између дванаестог и двадесетчетвртог часа од примене мере.

Писани извештај начелника Посебног одељења и извештаји о обављеним лекарским прегледима достављају се управнику завода, председнику суда, односно овлашћеном судији и директору Управе без одлагања. Извештај лекара садржи и наводе лица према коме је мера принуде примењена о начину настанка повреда, као и мишљење лекара о повезаности примењене мере и насталих повреда.

2. Посебне мере

Услови за примену и врсте посебних мера

Члан 49.

Према осуђеном за кога постоји опасност од бекства, насилничког понашања, самоповређивања или другог угрожавања реда и безбедности, а који се на други начин не могу отклонити, изузетно се могу наредити посебне мере.

Посебне мере су:

- 1) одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање дозвољено;
- 2) смештај у посебно осигурану просторију без опасних ствари;
- 3) усамљење;
- 4) тестирање на заразне болести или психоактивна средства.

Примена посебне мере одмах се обуставља ако су престали разлози за њену примену.

VIII. СУДСКА ЗАШТИТА

Право осуђеног на судску заштиту

Члан 50.

Против одлуке директора Управе којом је одлучено о праву осуђеног предвиђеног овим законом, а која је донета по жалби на одлуку управника завода, осуђени има право на судску заштиту.

Судска заштита из става 1. овог члана остварује се у управном спору.

Тужба за судску заштиту

Члан 51.

Тужба за судску заштиту подноси се у року од три дана од дана достављања одлуке из члана 50. став 1. овог закона.

О тужби из става 1. овог члана надлежни суд одлучује у року од 30 дана од дана достављања тужбе.

IX. ОТПУШТАЊЕ ОСУЂЕНОГ СА ИЗДРЖАВАЊА КАЗНЕ

Отпуштање због истека казне

Члан 52.

Осуђени се отпушта из Посебног одељења оног дана када му је истекла казна.

Ако је последњи дан извршења казне субота, недеља или државни празник, осуђени се отпушта претходног радног дана.

Посебно одељење је дужно да у року од 24 часа након отпуштања осуђеног о томе обавести председника суда, односно овлашћеног судију и полицијску управу према пребивалишту, односно боравишту осуђеног.

Ако се отпушта осуђени који је страни држављанин, поред лица и органа из става 3. овог члана, Посебно одељење је дужно да обавести и организациону јединицу за послове странаца министарства надлежног за унутрашње послове.

Припрема за отпуштање осуђеног и помоћ након отпуштања

Члан 53.

Посебно одељење је дужно да пре отпуштања осуђеног са издржавања казне затвора утврди програм пружања помоћи осуђеном након отпуштања.

У остваривању пружања помоћи из става 1. овог члана завод сарађује са организационом јединицом Управе надлежном за третман и алтернативне санкције, органом старатељства надлежним према пребивалишту, односно боравишту осуђеног, полицијом и одговарајућом организацијом или удружењем.

X. НАДЗОР НАД ИЗВРШЕЊЕМ КАЗНЕ ЗАТВОРА

Надзор над радом Посебног одељења

Члан 54.

Надзор над радом Посебног одељења врше овлашћена лица Управе и комисија Народне скупштине, у складу са Законом о извршењу кривичних санкција, као и Заштитник грађана, у складу са Законом о заштитнику грађана.

Надзор над извршењем казне затвора у Посебном одељењу, поред лица и органа из става 1. овог члана, врши и председник суда, односно овлашћени судија.

Председник суда, односно овлашћени судија могу да обилазе осуђене у Посебном одељењу, да са њима разговарају без присуства запослених који су упућени на рад у Посебно одељење и да од њих примају притужбе.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 55.

Подзаконски акти предвиђени овим законом донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења акта о кућном реду из члана 27. овог закона, на извршење казне за кривична дела из члана 1. ст. 1. и 2. овог закона примењиваће се акт којим се уређује кућни ред у казнено-поправном заводу са посебним обезбеђењем, уколико није у супротности са одредбама овог закона.

Подзаконски акти који се примењују на дисциплинске преступе, мере и поступак према осуђенима, мере за одржавање реда и безбедности у заводима Управе, на наоружање и опрему припадника служби за обезбеђење у Управи, као и на акт о евиденцијама које се воде у Управи, ускладиће се са одредбама овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи за извршење кривичних санкција, у делу који се односи на унутрашње уређење и систематизацију радних места казнено-поправног завода у коме је образовано Посебно одељење, донеће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 56.

До почетка рада Вишег суда у Београду и Апелационог суда у Београду, послове предвиђене овим законом обављаће Окружни суд у Београду и Врховни суд Србије, односно председници тих судова.

До почетка рада Тужилаштва за организовани криминал, послове предвиђене овим законом обављаће Специјални тужилац за сузбијање организованог криминала.

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.